Οι εμπορικοί δρόμοι

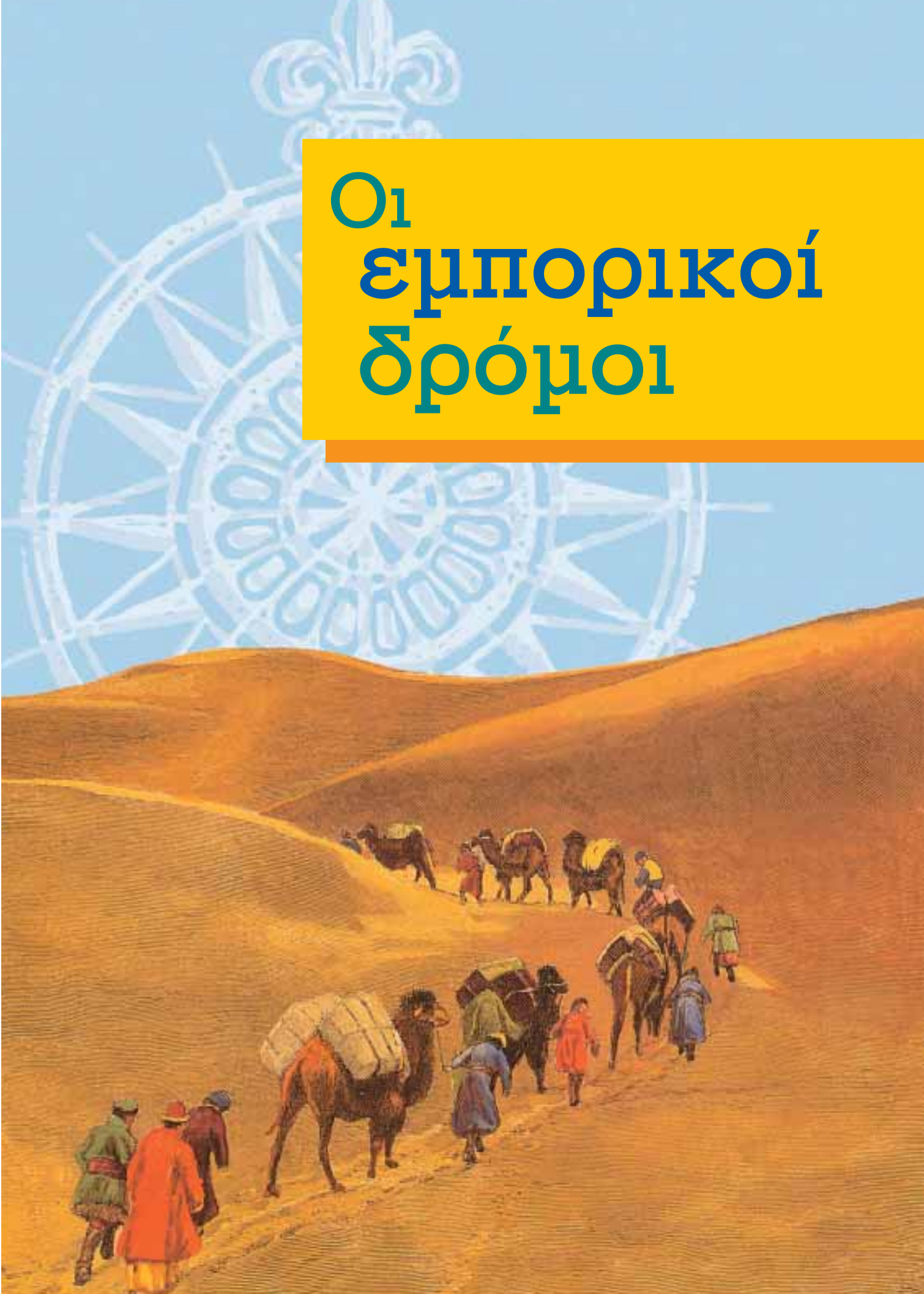

Οι εμπορικοί δρόμοι

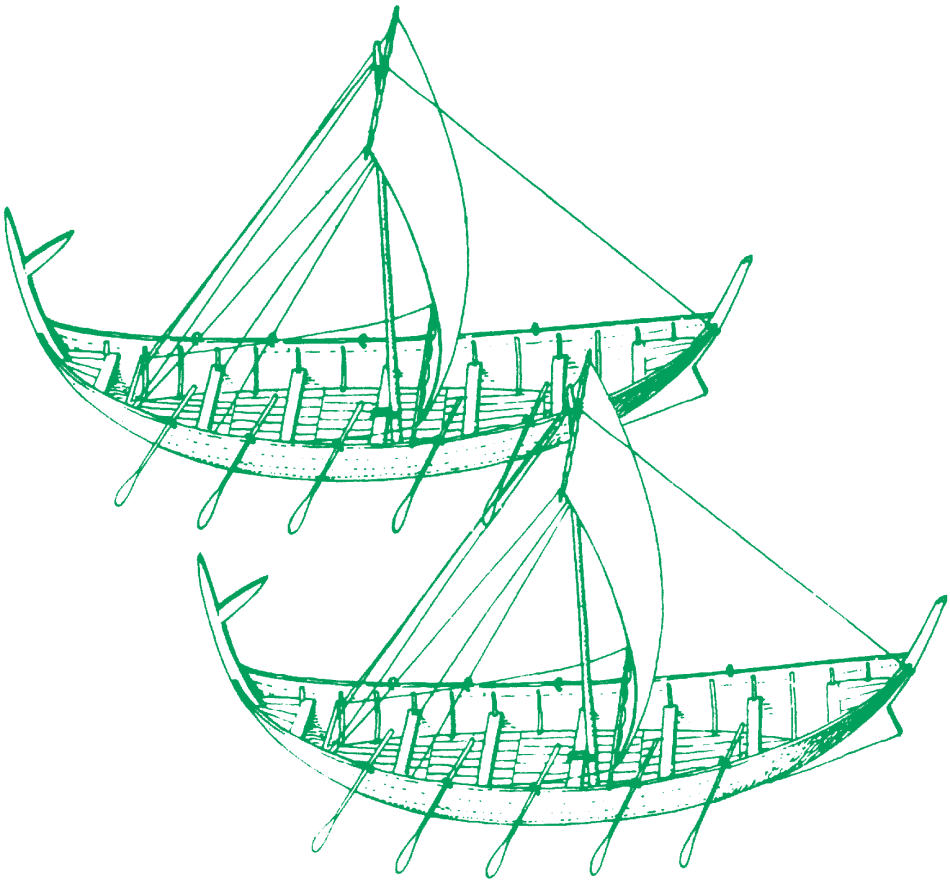

Οι εμπορικοί δρόμοι τη σημερινή εποχή

- Οι δρόμοι (χερσαίοι και θαλάσσιοι) είναι πολλές φορές χαραγμένοι πάνω ή κοντά σε δρόμους παλαιότερων εποχών.

  Όλοι αυτοί οι δρόμοι αποτελούν ένα δίκτυο. Μοιάζουν, δηλαδή, με δίχτυ και ενώνουν τις διάφορες πόλεις και τα χωριά μεταξύ τους.

- Σήμερα ταξιδεύουμε και στέλνουμε τα εμπορεύματά μας με πολλούς τρόπους.
  Συζητήστε ποια μέσα συγκοινωνίας και μεταφοράς χρησιμοποιούμε.

Π.Γ.Δ.Μ.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΑΛΒΑΝΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
ΙΟΝΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
Σέρρες
Δράμα
Ξάνθη
Κομοτηνή
Κιλκίς
Καβάλα
Αλεξανδρούπολη
Έδεσσα
Φλώρινα
Θεσσαλονίκη
Θάσος
Καστοριά
Βέροια
Πολύγυρος
Σαμοθράκη
Κοζάνη
Κατερίνη
Γρεβενά
Ιωάννινα
Λήμνος
Κέρκυρα
Τρίκαλα
Λάρισα
Ηγουμενίτσα
Βόλος
Καρδίτσα
Άρτα
Μυτιλήνη
Πρέβεζα
Καρπενήσι
Λαμία
Επτάνησα
Λευκάδα
Εύβοια
Άμφισσα
Χαλκίδα
Μεσολόγγι
Χίος
Λιβαδειά
Αργοστόλι
Πάτρα
Αθήνα
Ζάκυνθος
Κόρινθος
Πειραιάς
Σάμος
Πύργος
Τρίπολη
Ναύπλιο
Ερμούπολη
Κυκλάδες
Σπάρτη
Καλαμάτα
Ρόδος
Δωδεκάνησα
Κρήτη
Χανιά
Ρέθυμνο
Ηράκλειο
Αγ. Νικόλαος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Τα αυτοκίνητα κινούνται πάνω στους δρόμους. Χρησιμοποιούν το οδικό δίκτυο.

Τα τρένα κινούνται πάνω σε σιδηροτροχιές. Χρησιμοποιούν το σιδηροδρομικό δίκτυο.

Τα καράβια πλέουν στη θάλασσα.
Οι διαδρομές τους αποτελούν
το ακτοπλοϊκό δίκτυο.

Τα αεροπλάνα πετούν στον αέρα.
Οι διαδρομές τους αποτελούν
το αεροπορικό δίκτυο.

❶ Συζητήστε γιατί στο χάρτη του οδικού δικτύου σε μερικές περιοχές δεν υπάρχουν δρόμοι.
Γιατί σε μερικές περιοχές δε φτάνει ο σιδηρόδρομος;
Παρατηρήστε τους χάρτες των οδικών, ακτοπλοϊκών, αεροπορικών δικτύων.
Με ποιες χώρες συνδέεται η πρωτεύουσα του νομού σας και πώς;
Δε συνδέεται απευθείας;
Ποιοι είναι οι ενδιάμεσοι σταθμοί;

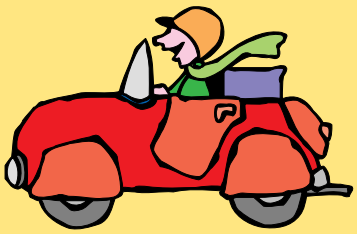

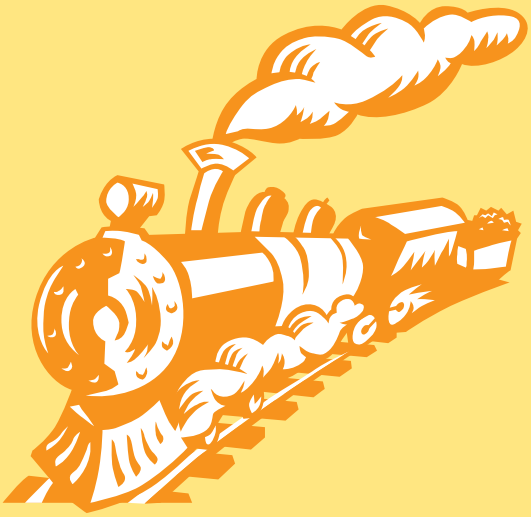

❷ Με πόσους τρόπους μπορούν να φτάσουν τα προϊόντα κοντά σας;

❸ *Σημειώστε στον παρακάτω πίνακα:*
Ποια προϊόντα στα μαγαζιά έρχονται από ξένες χώρες και εισάγονται στην Ελλάδα;
Σκεφτείτε ποια προϊόντα στέλνει η Ελλάδα σε άλλες χώρες, ποια δηλαδή εξάγονται στο εξωτερικό.
Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές των προϊόντων έχουν σχέση με το κλίμα, τη μορφολογία του εδάφους, την ανάπτυξη της βιομηχανίας.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	Παράγονται στην περιοχή	Έρχονται από άλλες περιοχές

Οι έμποροι και το εμπόριο το 18ο και 19ο αιώνα

- Πώς εμπορεύονταν οι άνθρωποι πριν από εκατό με διακόσια χρόνια; Αεροπλάνα δεν υπήρχαν. Τα εμπορεύματα μεταφέρονταν από στεριά και θάλασσα.

Κινέζικα ποταμόπλοια.

Ορισμένα μεγάλα ποτάμια, όπως ο Δούναβης στην Ευρώπη, ο Μισισιπής στη Βόρεια Αμερική, ή ο Γιανγκ Τσε στην Κίνα, είναι πλωτά.

Τα ποτάμια αυτά δέχονταν πλεούμενα μεγαλύτερα από τις απλές βάρκες, τα ποταμόπλοια. Οι ποταμίσιοι δρόμοι εξυπηρετούσαν πολύ τους εμπόρους.

Ποταμόπλοιο στο Μισισιπή.

- Οι έμποροι συγκεντρώνονταν σε κάποια κέντρα. Εκεί πουλούσαν και αγόραζαν διάφορα προϊόντα.

Ζωοπανήγυρη.

- Στην περιοχή των Βαλκανίων οι περισσότεροι έμποροι προμηθεύονταν τα εμπορεύματά τους από τους αγρότες, τους κτηνοτρόφους και τους μικρούς βιοτέχνες.

Εργαστήριο μαλλιού στη Μικρά Ασία.

- Το 18ο αιώνα τα Βαλκάνια ανήκαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Εκείνη την εποχή πολλοί Έλληνες πήγαιναν να κατοικήσουν σε ευρωπαϊκές πόλεις: στη Βιένη, στην Οδησσό, στη Βενετία, στην Τεργέστη, στο Βουκουρέστι. Εκεί ασχολήθηκαν με το εμπόριο, ίδρυσαν σχολεία και τυπογραφεία όπου τύπωναν βιβλία στα ελληνικά.

Έντυπα που εκδίδονταν σε ελληνικές παροικίες.

- Το 19ο αιώνα, στις μεγάλες πόλεις της Δυτικής Ευρώπης αναπτύχθηκε η βιομηχανία. Η ζωή των ανθρώπων στα εργοστάσια εκείνη την εποχή ήταν πολύ σκληρή. Άντρες, γυναίκες και παιδιά εργάζονταν πολλές φορές περισσότερες από δώδεκα ώρες. Δεν υπήρχαν νόμοι για να τους προστατέψουν.

- Συζητήστε το θέμα αυτό στην τάξη.
  Γράψτε σ' ένα μεγάλο χαρτί μέτρα για την προστασία των εργαζομένων.
  Μιλήστε για το ωράριο, τους μισθούς, τις άδειες, για την εργασία των γυναικών και των παιδιών.

Τα παραδοσιακά επαγγέλματα

- Συνεχίζουμε το ταξίδι μας ακόμα πιο πίσω στο χρόνο.
  Τι γινόταν τριακόσια χρόνια πριν;
- Παντού, σ' ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο, οι μάστορες, οι χτίστες, οι μαραγκοί, οι μαρμαράδες δούλευαν σε ομάδες. Ονόμαζαν τις ομάδες συντροφιές και αναλάμβαναν δουλειές σε διάφορα χωριά.
  Αργότερα δημιουργήθηκαν συνεταιρισμοί για την παραγωγή ορισμένων προϊόντων.
  Τέτοιοι συνεταιρισμοί έγιναν στην Καστοριά με τα γουναρικά, στα Αμπελάκια της Θεσσαλίας με τη βαφή των κόκκινων νημάτων, στα χωριά του Πηλίου με τα μεταξωτά και τα μάλλινα.

Βαφή μεταξωτών νημάτων.

- Η χρήση μηχανών έχει αλλάξει τα παραδοσιακά επαγγέλματα. Πολλά έχουν σχεδόν χαθεί.
  Για παράδειγμα, οι περισσότεροι αγρότες χρησιμοποιούν μηχανήματα στη δουλειά τους. Δε χρειάζονται τα εργαλεία που έφτιαχνε παλιά ο σιδεράς.

Ο μάστορας στο σιδηρουργείο.

Σήμερα μετακινούμαστε
με αυτοκίνητα.
Έτσι ο πεταλωτής
που πετάλωνε τα άλογα
και τα μουλάρια
δεν έχει πια πολλή δουλειά.

Η υφάντρα και η κεντήστρα
δε βρίσκουν εύκολα δουλειά.
Οι μηχανές αντικατέστησαν
τους αργαλειούς του σπιτιού.

❶ Υπάρχουν συνεταιρισμοί στην περιοχή σας; Σε τι ειδικεύονται; Μαζέψτε πληροφορίες και παρουσιάστε τες στην τάξη.

❷ Συζητήστε με τους παππούδες και τις γιαγιάδες σας και καταγράψτε τα παραδοσιακά επαγγέλματα.

Παραδοσιακά επαγγέλματα

σαμαρτζής	βυρσοδέψης
πεταλωτής	οργανοποιός
σιδεράς	κηροπλάστης
αγγειοπλάστης	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Οι εξερευνήσεις

- Πριν από πεντακόσια χρόνια, το 15ο αιώνα, οι Ευρωπαίοι είχαν πολύ διαφορετική εικόνα για τον κόσμο από εμάς. Ταξίδευαν γύρω από τη Μεσόγειο θάλασσα, στα παράλια της Ανατολικής Αφρικής, μέχρι την Κίνα. Είχαν περιορισμένες γνώσεις. Δε γνώριζαν ακόμα ηπείρους όπως η Αμερική, η Ωκεανία, η Ανταρκτική.

- Φοβόνταν τις άγνωστες μεγάλες θάλασσες. Πίστευαν τις ιστορίες για τέρατα που κατάπιναν πλοία και ναύτες. Δεν είχαν τα κατάλληλα καράβια για να ταξιδέψουν μακριά.
- Το 15ο αιώνα ναυπηγήθηκαν μεγάλα καράβια. Βελτιώθηκαν οι ναυτικοί χάρτες και τελειοποιήθηκε η πυξίδα.

- Την ίδια εποχή οι χερσαίοι δρόμοι προς την Ανατολή έγιναν επικίνδυνοι. Έπρεπε λοιπόν να βρεθούν νέοι εμπορικοί δρόμοι.
- Η Ισπανία και η Πορτογαλία ήταν δύο μεγάλα ευρωπαϊκά ναυτικά κράτη. Οι βασιλιάδες τους οργάνωσαν εξερευνητικές αποστολές. Ήθελαν να βρουν νέους δρόμους για το εμπόριο.

Ο πρίγκιπας της Πορτογαλίας Ερρίκος ο Θαλασσοπόρος οργανώνει το ταξίδι του στη δυτική ακτή της Αφρικής.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ

Δραστηριότητα

Φτιάξτε μια πυξίδα.

Θα χρειαστείτε: μία βελόνα, ένα μαγνήτη, ένα φελλό, ένα στιλό, ένα πιάτο με λίγο νερό.

❶ Πρώτα τρίψτε τη βελόνα με το μαγνήτη από τη μύτη της προς το μάτι της.

❷ Έπειτα περάστε τη βελόνα μέσα στο φελλό.

❸ Χαράξτε ένα βέλος στο φελλό προς τη μύτη της βελόνας. Το βέλος θα δείχνει το Βορρά. Σημαδέψτε και τα άλλα σημεία του ορίζοντα.

❹ Βάλτε το φελλό στο πιάτο με το νερό. Όταν ηρεμήσει το νερό, η μύτη της βελόνας θα δείχνει το Βορρά.

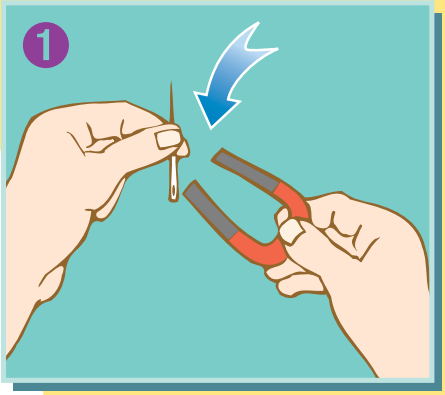

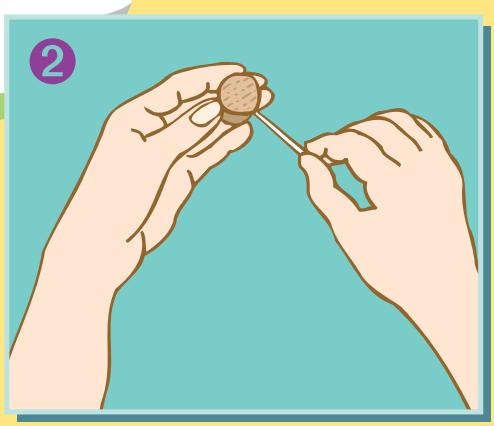

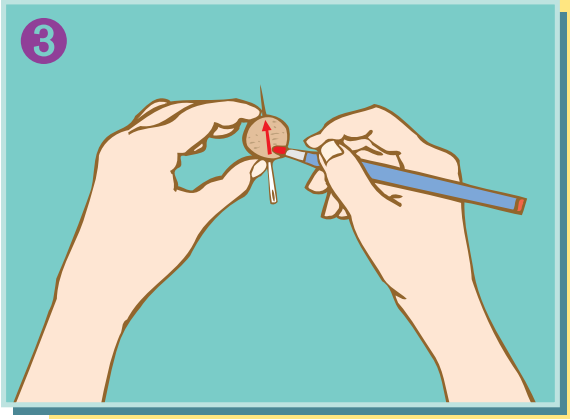

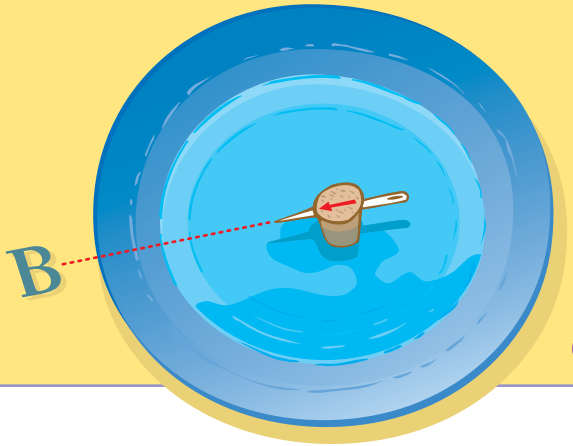

Οι μεγάλοι εξερευνητές

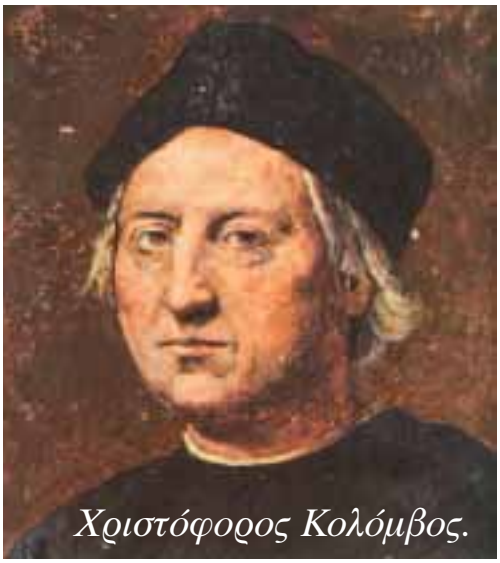
Χριστόφορος Κολόμβος.

- Ο Ιταλός θαλασσοπόρος Χριστόφορος Κολόμβος έπεισε τη βασίλισσα της Ισπανίας να του διαθέσει τρία πλοία. Ήθελε να ψάξει ένα νέο δρόμο προς τις Ινδίες, όπου παράγονταν τα πολύτιμα μπαχαρικά.

Ο Κολόμβος αποφάσισε να ταξιδέψει προς τα δυτικά. Στην Ανατολή οι θάλασσες δεν ήταν ασφαλείς. Η Διώρυγα του Σουέζ στην Αίγυπτο, που ενώνει τη Μεσόγειο θάλασσα με τον Ινδικό ωκεανό, δεν είχε ακόμα κατασκευαστεί.

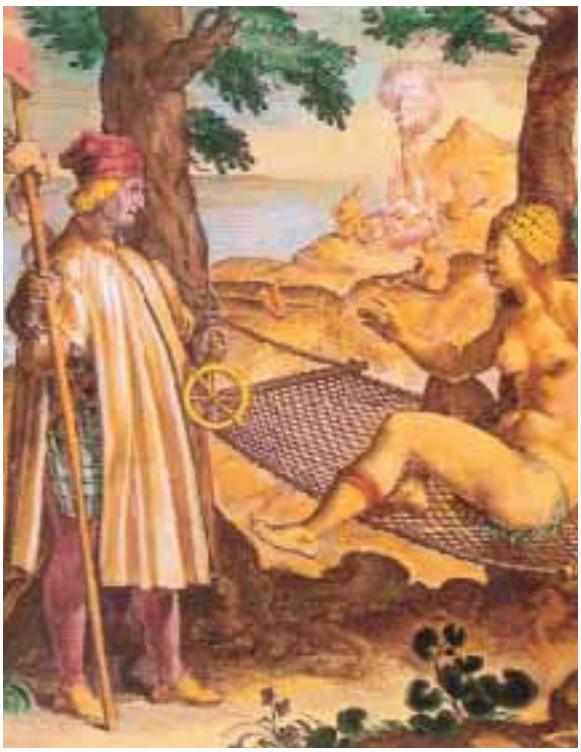
Αμέρικο Βεσπούτσι.

Πραγματικά, πλέοντας δυτικά έφτασε σε μια άγνωστη γι' αυτόν γη. Η ήπειρος αυτή αργότερα ονομάστηκε Αμερική.

Πήρε το όνομά της από έναν άλλο θαλασσοπόρο, τον Αμέρικο Βεσπούτσι.

Οι θαλασσοπόροι γνωρίζουν τους κατοίκους της Νέας Γης.

- Ο Βάσκο ντα Γκάμα ταξίδεψε νότια. Έκανε το γύρο της Αφρικής κι έφτασε στις Ινδίες.

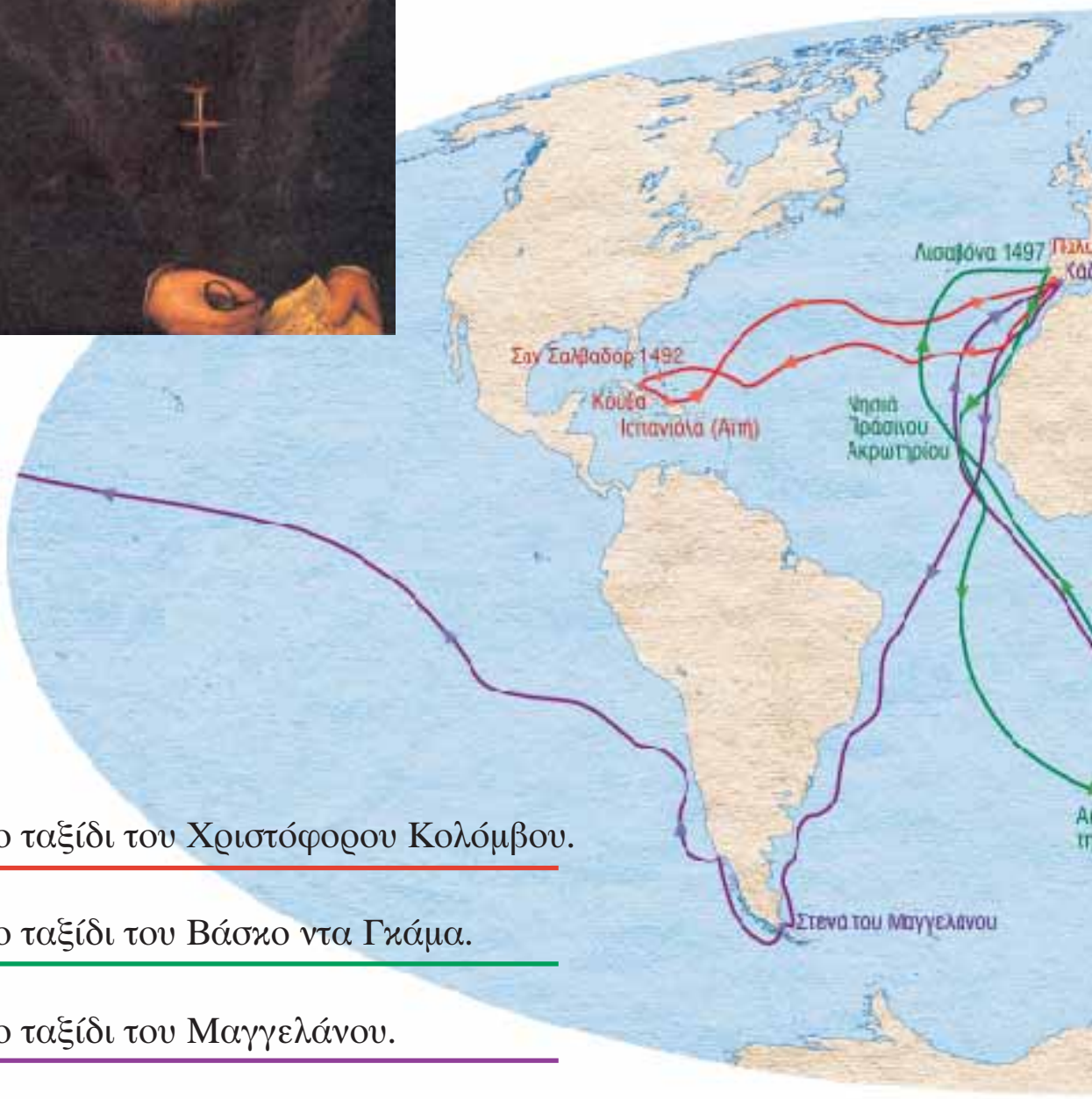

Το ταξίδι του Χριστόφορου Κολόμβου.

Το ταξίδι του Βάσκο ντα Γκάμα.

Το ταξίδι του Μαγγελάνου.

- Με διαταγή του βασιλιά της Ισπανίας ο Πορτογάλος θαλασσοπόρος Φερδινάνδος Μαγγελάνος κατάφερε να κάνει το γύρο της γης.

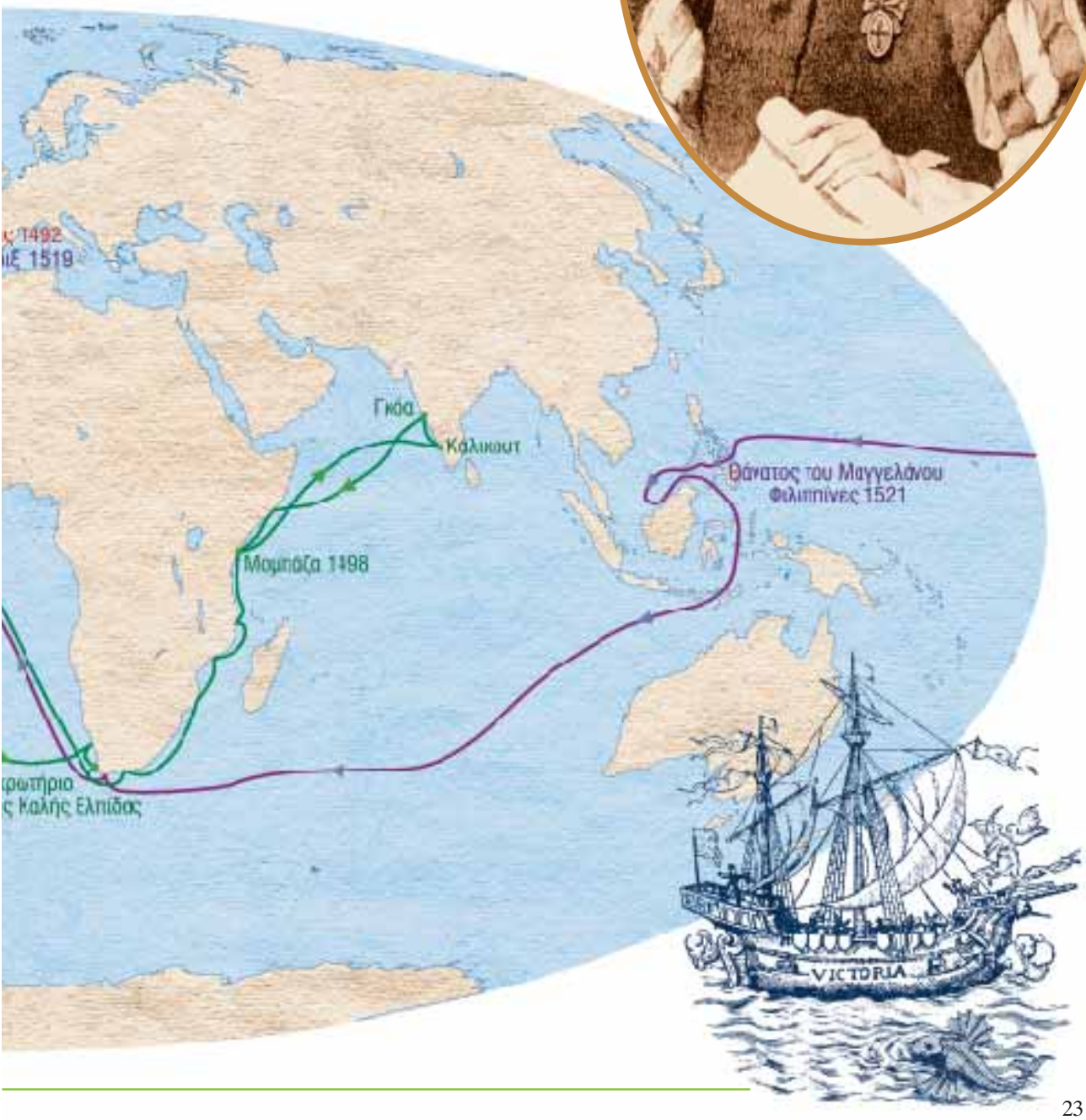

- Τα μεγάλα ταξίδια συνεχίστηκαν και τους επόμενους αιώνες. Οι εξερευνητές έφεραν στην Ευρώπη πολύτιμα μέταλλα και μπαχαρικά. Έφεραν και πολλά νέα φυτά: καλαμπόκι, πατάτες, καπνό, ντομάτες, πιπεριές, φασόλια, φράουλες, ανανά, φιστίκια.

- Το σημαντικότερο όμως ήταν ότι γνώρισαν
  άλλους πολιτισμούς,
  άλλους τρόπους σκέψης.
  Απέκτησαν νέα αντίληψη για τον κόσμο.

- Ποιες ηπείρους γνώριζαν οι Ευρωπαίοι
  πριν από την εποχή των μεγάλων εξερευνήσεων;
  Ποιες ανακάλυψαν αργότερα;

Συνταγή για ποπ κορν

Υλικά:

- *καλαμπόκι*
- *ελάχιστο λάδι*
- *αλάτι*
- *μια κατσαρόλα με καπάκι*

Αλείψτε τον πάτο της κατσαρόλας με λάδι
και βάλτε τη στη φωτιά.
Ρίξτε το καλαμπόκι και κλείστε καλά το καπάκι.
Σε λίγο το καλαμπόκι θα αρχίσει να σκάει
και να πηδάει μέσα στην κλειστή κατσαρόλα.
Το ποπ κορν είναι έτοιμο.
Αλατίστε το... και καλή όρεξη!

Οι δρόμοι της Ανατολής

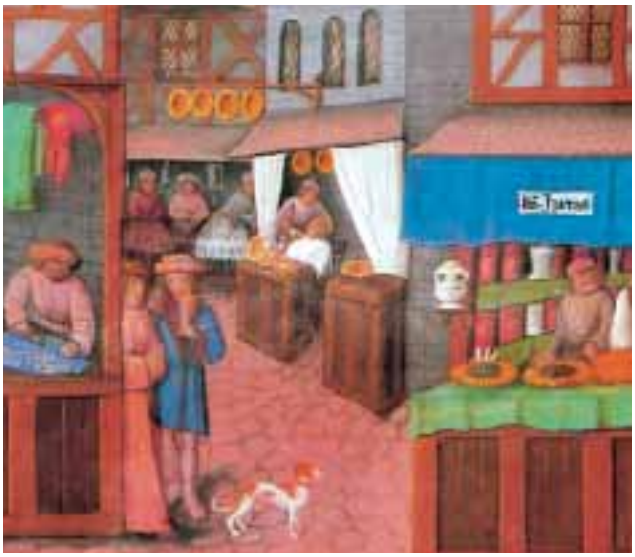

- Παλιότερα, προτού ανακαλυφθούν οι νέοι θαλάσσιοι δρόμοι, γύρω στο 10ο αιώνα, οι έμποροι έφερναν στην Ευρώπη προϊόντα από την Ανατολή. Τα έφερναν ακολουθώντας κυρίως χερσαίους δρόμους. Ο δρόμος τους ονομαζόταν Δρόμος των Ινδιών ή Δρόμος των μπαχαρικών.

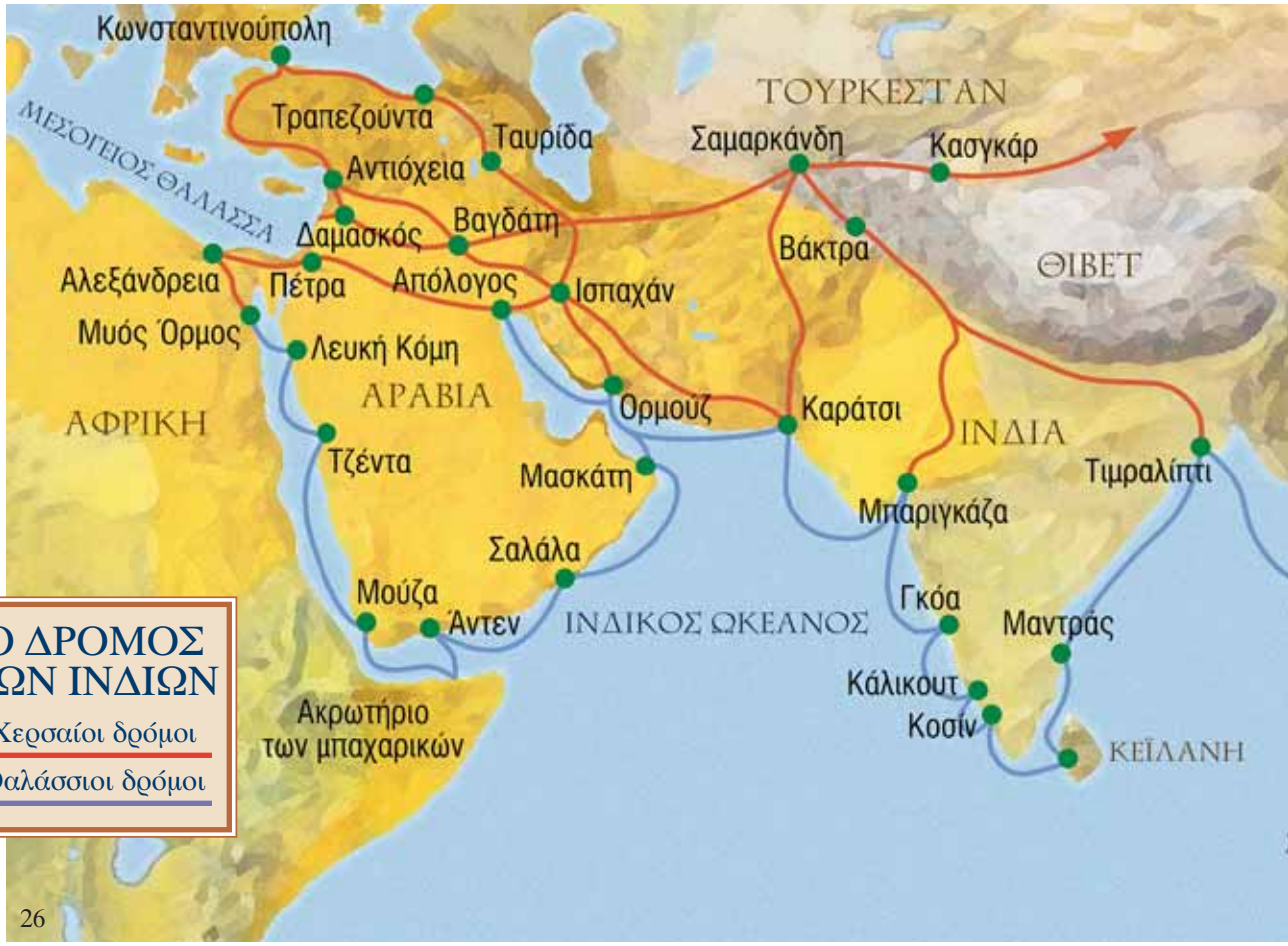

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Χερσαίοι δρόμοι

Θαλάσσιοι δρόμοι

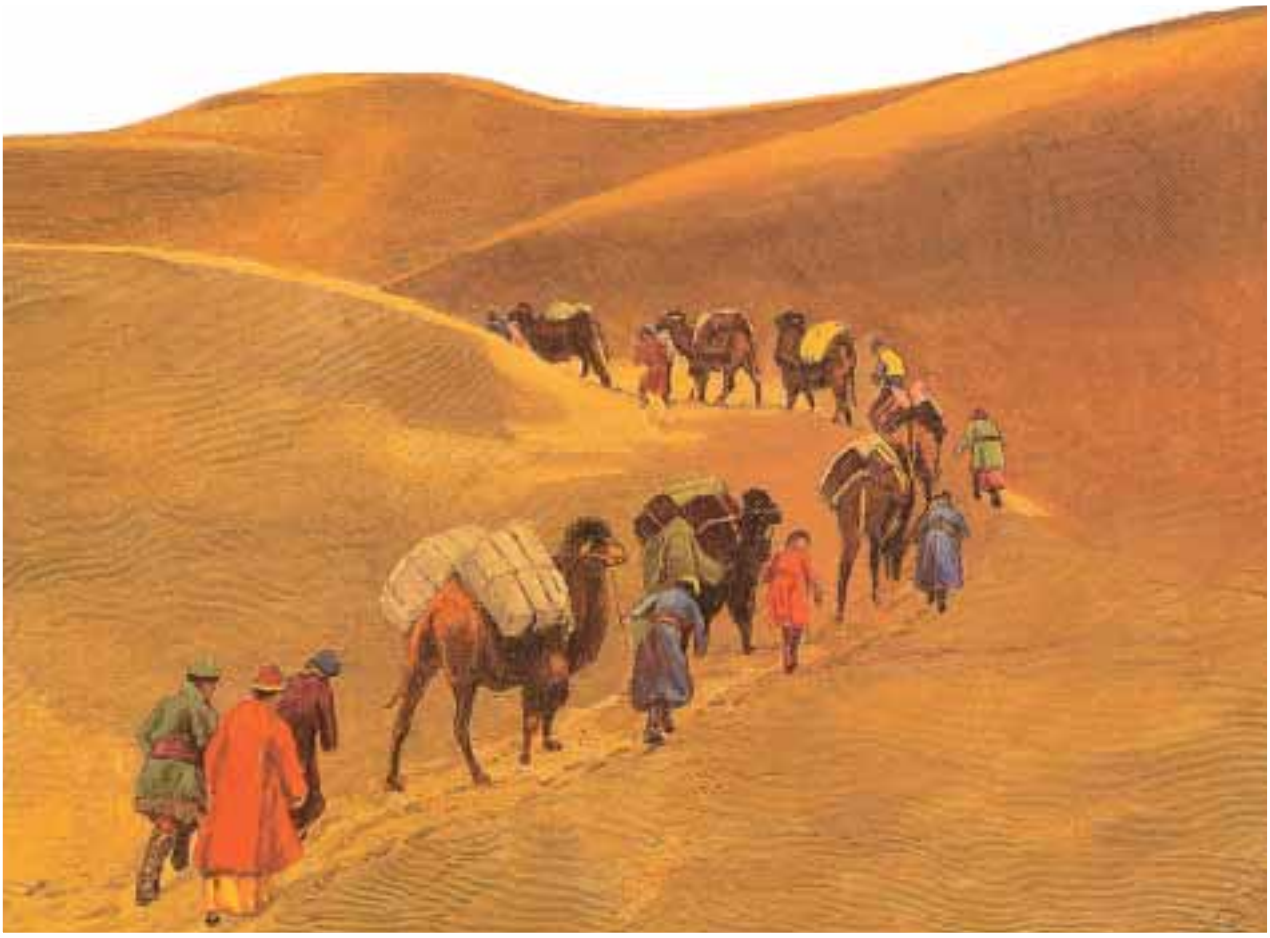

Εμπορεύονταν κυρίως μεταξωτά,
αρώματα και μπαχαρικά,
όπως πιπέρι, κανέλα,
μοσχοκάρυδο, λιβάνι.

- Οι έμποροι ταξίδευαν με καραβάνια.
Οργάνωναν, δηλαδή,
ομάδες ανθρώπων και ζώων
και μετέφεραν εμπορεύματα.

Χρησιμοποιούσαν άλογα, μουλάρια
και καμήλες.

Ήταν οπλισμένοι,
για να αντιμετωπίζουν
τους ληστές των δρόμων.

- Το 10ο αιώνα γύρω από τη Μεσόγειο θάλασσα υπήρχαν μεγάλα λιμάνια: η Θεσσαλονίκη και η Κωνσταντινούπολη στη Βαλκανική χερσόνησο, η Αλεξάνδρεια στην Αίγυπτο, η Γένοβα και η Βενετία στην Ιταλία.

- Στα λιμάνια έφταναν εμπορεύματα από τις χώρες της Ανατολής. Από εκεί ακολουθούσαν τους χερσαίους δρόμους για να πουληθούν στις αγορές της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης.

Χερσαίοι και θαλάσσιοι εμπορικοί δρόμοι το 10ο αιώνα.

Ρωτήστε
ποια μπαχαρικά
χρησιμοποιούνται
σήμερα στη μαγειρική.
Γράψτε συνταγές.

Ο Δρόμος του μεταξιού

- Ρούχα από μεταξωτό ύφασμα μπορούσαν να αποκτήσουν μόνο οι άρχοντες και οι βασιλιάδες.

  Το μετάξι ήταν ακριβό, γιατί οι Κινέζοι, λαός με πολύ μεγάλο πολιτισμό, κρατούσαν μυστικό τον τρόπο παραγωγής του.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ

- Οι έμποροι λοιπόν οργάνωναν καραβάνια για τη μακρινή Κίνα και έφερναν από εκεί το πολύτιμο μετάξι.

  Ο δρόμος ονομαζόταν Δρόμος του μεταξιού.

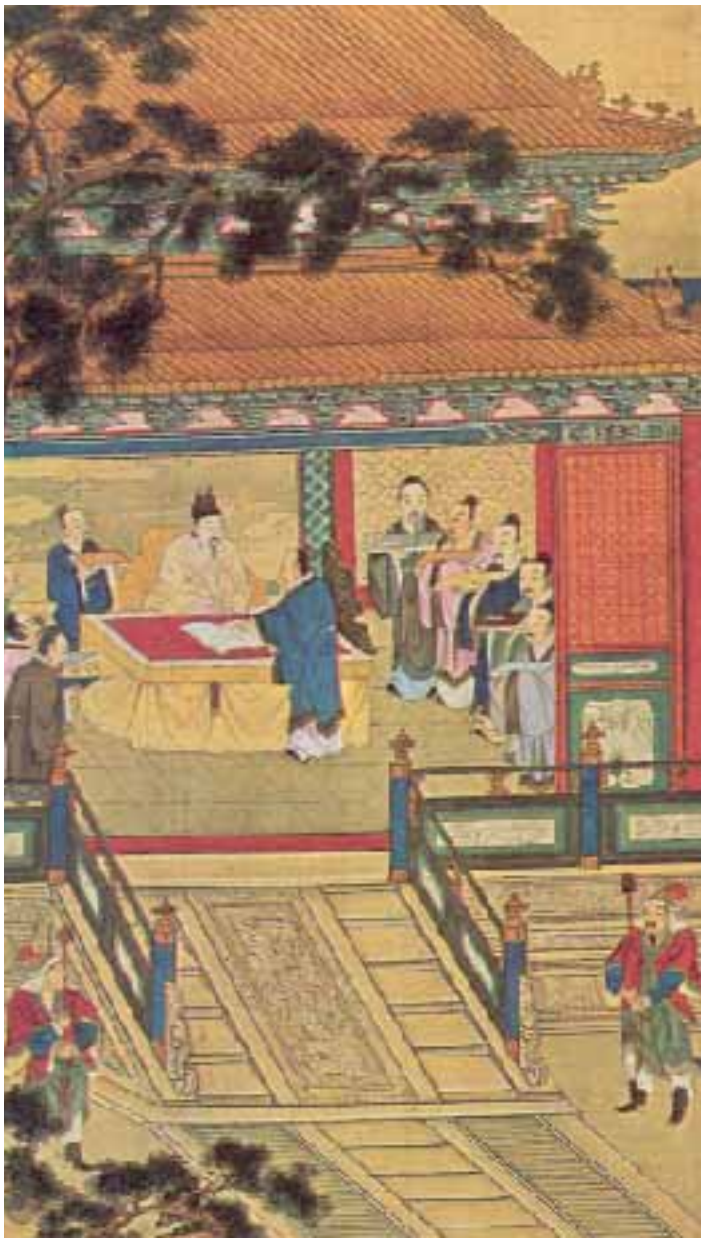

- Ο Δρόμος του μεταξιού ξεκινούσε από την Τραπεζούντα στον Εύξεινο Πόντο. Περνούσε από την Κεντρική Ασία κι έφτανε στην πρωτεύουσα της κινέζικης αυτοκρατορίας.

- Ο Μάρκο Πόλο, ένας έμπορος από τη Βενετία, πήρε το δρόμο του μεταξιού και έζησε στην Κίνα πολλά χρόνια.

- Με τις περιγραφές των ταξιδιών του βοήθησε τους Ευρωπαίους να γνωρίσουν τον πολιτισμό των Κινέζων.
  Οι Κινέζοι είχαν από παλιά ανακαλύψει την τυπογραφία, την πυρίτιδα και την πυξίδα.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ

Δραστηριότητες

❶ Μελετήστε το χάρτη των ηπείρων. Βρείτε από ποια σημερινά κράτη περνούσε ο Δρόμος του μεταξιού.

❷ Οι Κινέζοι για να γράψουν χρησιμοποιούσαν λεπτό πινέλο. Ζωγραφίστε με λεπτό πινέλο τα κινέζικα γράμματα της εικόνας.

牛	羊	木
βόδι	πρόβατο	δέντρο
田	土	月
χωράφι	γη	σελήνη

Οι εμπορικοί δρόμοι στα Βαλκάνια

- Πριν από χίλια χρόνια ο κόσμος ήταν πολύ διαφορετικός. Στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου είχε δημιουργηθεί μια μεγάλη αυτοκρατορία, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Είχε πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη.

  Την ίδια εποχή στη Δυτική Ευρώπη υπήρχαν πολλά μικρά βασίλεια και τοπικοί άρχοντες, οι φεουδάρχες.

- Ο κυριότερος δρόμος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ήταν η Εγνατία οδός. Δείτε στο διπλανό χάρτη από ποιες σημερινές πόλεις περνούσε.

- Η Κωνσταντινούπολη και η Θεσσαλονίκη ήταν τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα της περιοχής. Στα λιμάνια τους έφταναν τα καράβια φορτωμένα με προϊόντα.

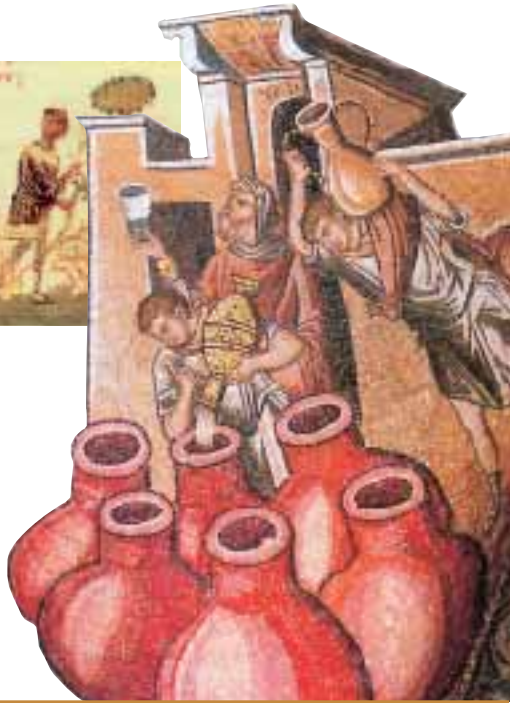

Στις αγορές τους αγρότες, κτηνοτρόφοι και έμποροι από κοντινές ή μακρινές περιοχές πουλούσαν και αγόραζαν διάφορα προϊόντα.

- Στις πόλεις, στα σταυροδρόμια, χτίζονταν εμπορικοί σταθμοί. Αυτοί προσέφεραν ασφάλεια στους ταξιδιώτες και στους εμπόρους.

  Εκεί ξεκουράζονταν, πουλούσαν ή αγόραζαν εμπορεύματα. Η απόσταση μεταξύ τους ήταν μια ημέρα δρόμος.

Εμπορικοί σταθμοί (χάνια) την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ

Δραστηριότητες

❶ Μελετήστε το χάρτη των Βαλκανίων. Υπάρχει σήμερα η Εγνατία οδός; Από ποιες χώρες περνάει;

❷ Συγκρίνετε το χάρτη της σελίδας 34 με το χάρτη του σημερινού οδικού δικτύου. Τι παρατηρείτε;

Το εμπόριο στην **ελληνική αρχαιότητα**

- Το ταξίδι μας στην ιστορία συνεχίζεται. Μας οδηγεί σ' εκείνα τα κοπιαστικά ταξίδια των εμπόρων στην αρχαιότητα. Με κάρα, άμαξες και καράβια μετέφεραν τα προϊόντα στις αγορές των πόλεων.

Η αρχαία αγορά της Αθήνας μετά την ανασκαφή της (1952) και μετά την αναστήλωση της Στοάς του Αττάλου (1956).

- Στο κέντρο κάθε αρχαίας πόλης βρισκόταν η αγορά και όλα τα δημόσια κτίρια.

Στην αγορά οδηγούσαν οι μεγάλοι εμπορικοί δρόμοι. Συνέδεαν την αγορά με το εσωτερικό της χώρας ή με το κοντινό λιμάνι.

- Στα αρχαία χρόνια οι Έλληνες ζούσαν σε πόλεις-κράτη και χρησιμοποιούσαν για τις εμπορικές συναλλαγές τους χρήματα.

Χρησιμοποιούσαν, δηλαδή, μικρούς μετάλλινους δίσκους. Πάνω τους είχαν χαράξει το σύμβολο της πόλης τους και την αξία των χρημάτων.

Στις εικόνες βλέπετε αρχαία νομίσματα της Θράκης.

- Εκείνη την εποχή πολλοί ξενιτεύονταν.
  Έψαχναν μια καλύτερη τύχη.
  Άλλοι ταξίδευαν μακριά για να κάνουν εμπόριο.
  Έτσι δημιουργήθηκαν σιγά σιγά νέες πόλεις, οι αποικίες.

- Οι έμποροι αγόραζαν και πουλούσαν διάφορα προϊόντα.
  Στην αρχαία Αθήνα, για παράδειγμα,
  ορισμένα προϊόντα δεν υπήρχαν,
  όπως μέταλλα (χαλκός, κασσίτερος, ασήμι, χρυσός).
  Άλλα προϊόντα δεν υπήρχαν σε μεγάλες ποσότητες,
  όπως σιτηρά και ξυλεία.

Άλλα πάλι ήταν άφθονα, όπως λάδι, κρασί, αγγεία.
Το κρασί, το λάδι και τις ελιές
τα έβαζαν μέσα σε μεγάλα πήλινα αγγεία
και τα μετέφεραν με πλοία
σε άλλες περιοχές για να τα πουλήσουν.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ

Δραστηριότητες

❶ Υπήρχαν χαρτονομίσματα από παλιά; Συζητήστε γι' αυτό. Σχεδιάστε τα δικά σας χαρτονομίσματα ή φτιάξτε νομίσματα με πλαστελίνη.

❷ Πώς φαντάζεστε την αγορά μιας αρχαίας πόλης. Πώς έμοιαζαν τα κτίρια; Τι φορούσαν οι άνθρωποι; Τι πουλούσαν τα καταστήματα;

❸ Φτιάξτε με πηλό ή πλαστελίνη ένα αγγείο για το κρασί σαν κι αυτά στη διπλανή σελίδα.

Οι αρχαίοι εμπορικοί δρόμοι: οι **χερσαίοι** και οι **θαλάσσιοι** δρόμοι

- Στα αρχαία χρόνια οι έμποροι έφερναν ή έστελναν προϊόντα
σε μια πόλη από κοντινές περιοχές ακολουθώντας στεριανούς εμπορικούς δρόμους, όπου ήταν δυνατό.
Μετέφεραν τα εμπορεύματα με κάρα.
Βόδια έσερναν τα κάρα.

- Η μεταφορά διαρκούσε πολύ.
Το χειμώνα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι πέτρες και λάσπη.
Επιπλέον το ταξίδι ήταν επικίνδυνο,
γιατί στους δρόμους υπήρχαν ληστές
που έκλεβαν τα εμπορεύματα.

- Οι εμπορικοί δρόμοι ήταν όμως κυρίως θαλάσσιοι.
Τα καράβια εκείνη την εποχή ήταν ξύλινα.
Κινούνταν με πανιά όταν φυσούσε άνεμος.
Κουπιά χρησιμοποιούσαν όταν έμπαιναν
ή έβγαιναν από τα λιμάνια.

- Δεν ταξίδευαν όλες τις εποχές του χρόνου.
Ταξίδευαν την άνοιξη,
το καλοκαίρι και το φθινόπωρο
όταν ο καιρός ήταν σχετικά καλός.

Δεν είχαν χάρτες και πυξίδα.
Προσανατολίζονταν
με τον ήλιο και τα αστέρια.

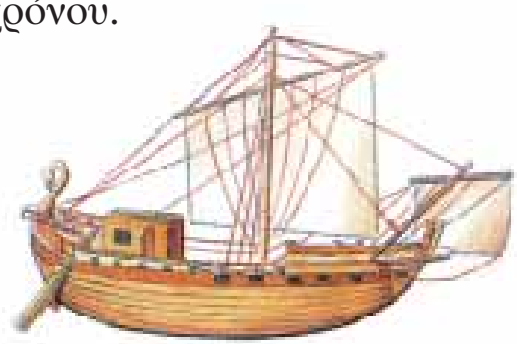

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ

Δραστηριότητα

Χαράξτε πάνω στο χάρτη ένα δρόμο
για να μεταφερθούν εμπορεύματα
από την Ξάνθη στη Θεσσαλονίκη.
Έπειτα χαράξτε μια πιο μακρινή διαδρομή
από την Ξάνθη στα Ιωάννινα.
Σημειώστε: Ποια διαδρομή είναι
πιο δύσκολη και γιατί;
Ποια είναι τα φυσικά εμπόδια;
Πώς θα τα αποφύγετε;

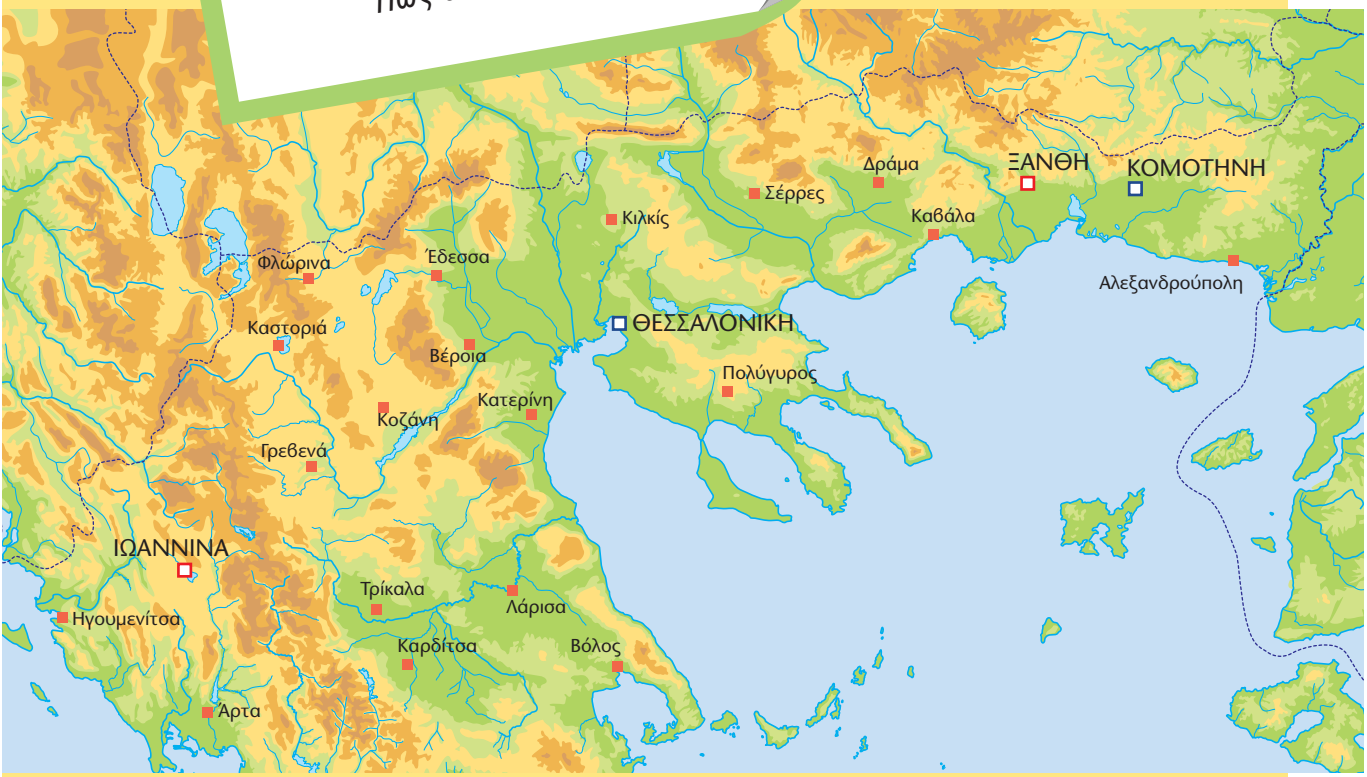

Στην προϊστορία

- Οι πρώτοι άνθρωποι έφτασαν στην Ευρώπη πριν από εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια.

Οι επιστήμονες έχουν βρει λίθινα (πέτρινα) εργαλεία από τα προϊστορικά χρόνια.

Οι άνθρωποι εκείνη την εποχή ακολουθούσαν τα κοπάδια των άγριων ζώων για την τροφή τους. Ζούσαν από το κυνήγι, το ψάρεμα και τους καρπούς των δέντρων.

- Σιγά σιγά εξαπλώθηκαν στην Ευρώπη και στην Ασία. Κατοίκησαν σε καινούριες περιοχές. Αυτά τα ταξίδια γίνονταν με τα πόδια και διαρκούσαν πολλά χρόνια.
- Πέρασαν χιλιάδες χρόνια... Οι άνθρωποι καλλιέργησαν τη γη και εξημέρωσαν τα άγρια ζώα. Έγιναν δηλαδή αγρότες και κτηνοτρόφοι. Εγκαταστάθηκαν μόνιμα σ' ένα μέρος. Έτσι δημιουργήθηκαν τα πρώτα χωριά.

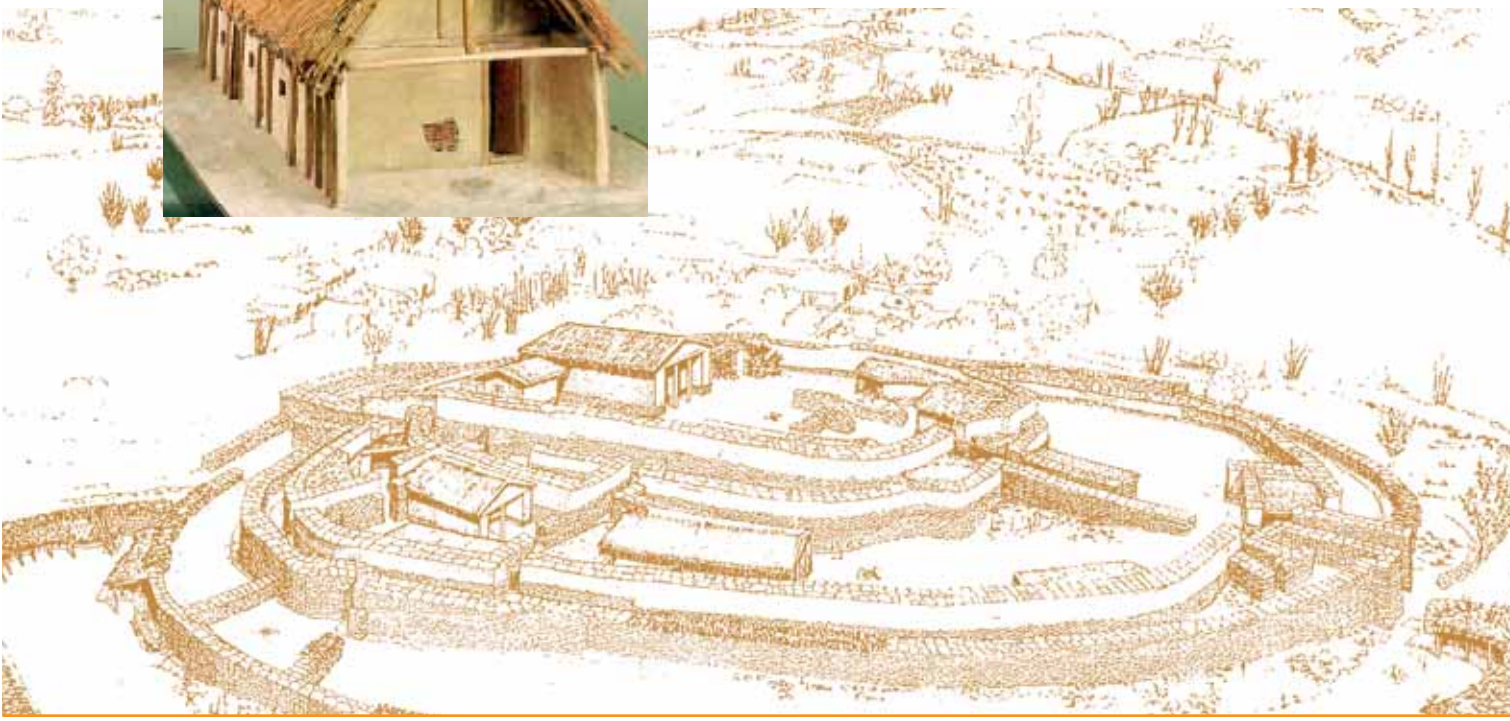

- Οι άνθρωποι παρήγαν πολλά προϊόντα και δεν τα χρειάζονταν όλα. Άρχισαν λοιπόν να ταξιδεύουν σε άλλες περιοχές για να τα ανταλλάξουν με άλλα. Η ανταλλαγή ήταν η πρώτη μορφή του εμπορίου.

Βρείτε στο Χρονολόγιο τις ιστορικές περιόδους στις οποίες αναφέρονται οι ενότητες του φυλλαδίου. Συνδυάστε τις πληροφορίες για τους εμπορικούς δρόμους με άλλα στοιχεία που σας δίνονται για την εποχή.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ
Συγχρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Δ/νση V.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ

Επιστημονική υπεύθυνη: Άννα Φραγκουδάκη

ΔΡΑΣΗ 3 – Εκπαιδευτικό υλικό

Επιστημονικός υπεύθυνος: Γεράσιμος Κουζέλης
Ομάδα ειδικών επιστημόνων: Έ. Αβδελά, Λ. Βεντούρα, Ν. Καγκλάρ, Δ. Λαφαζάνη, Δ. Μακρυνιώτη, Ει. Νάκου, Ι. Σολομών, Ν. Τσαφταρίδης, Τ. Χάρη
Συντονισμός: Ειρήνη Νάκου

Σχεδιασμός και κείμενα: Μαρίζα Ντεκάστρο
Εικονογράφηση: Κ. Ελευθερίου
Γλωσσική επιμέλεια: Δήμητρα Κατή
Διόρθωση: Μαρία Πουλοπούλου
Σελιδοποίηση: Κώστας Ελευθερίου
Φιλμογράφηση: Δημήτρης Καρράς
Εκτύπωση: Κορυφή Α.Ε.